UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Tertia, an liceat clericis suscipe p[ro]curationem seculariu[m] negocioru[m]? Sol. no[n]: nisi c[aus]a pietatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

res poſſunt eſſe in eadem eccleſia: ſed tantum erit vnus prelatus.

Eccl'ia abundans p ep̄m in plures diuidi poteſt.

a ℭ Diuidere. ita ꝙ vna maneat. Sed ſi eſt eccleſia vel prebenda abūdans: de ea bene poteſt epiſcopus facere plures eccleſias vel prebendas: dum tamen eccleſie non ſint ſub eadem limitatiōe: vt xvj.q.j.plures. ſicut de vna prouincia fiūt plures: vt x.diſtinc.lex imperatoꝝ. et.cj.diſtin. puenit. et de duab⁹ eccleſijs fit vna vt extra de excel. prela.ſicut. ecōtra de vna due. vt extra de eccl'.edi.ad audientiam. Jo.

iiij.ps.

b ℭ Cōductitijs. iiij.pars.q.ſm Jo. de fan.

Pb̄ri cōductitij q̄ dicūt

c ℭ Cōductitijs. Conductitios appellat eos qbus pro certo precio cōmittitur cura animaꝝ. hoc enim eſt iniquum: vt extra ne pre. quoniam. al's ſi prelatus aliquis alicui⁹ eccleſie habeat ſecū ſacerdotem ſub annuo cenſu. non eſt iniquum: et ſi peregre vadit: et pro certo p̄cio interim aliquē cōducit. poteſt ergo quis conducere operas ſacerdotis alicuius, etiā vſqꝫ ad ſeptēniuꝫ. extra ne pre. vices ſuas. querelam. ſed non regimen animaꝝ: † vt extra eo.titu.quoniā. Uel dic conductitios pb̄ros appellari vicarios: qr per vicarios nō dꝫ qs regere eccl'iam: vt ex̄ de cle.non reſiden. qr nonnulli.

† Uide qđ not. S.j.q.ōe iiij.i pn. -§.his ita.

Q ℭ Caſ⁹. Uod autem hic intitulatur tertia queſtio, qua queritur an clerici poſſint eſſe procuratores negocioꝝ ſeculariū: et dr ꝙ nō: vt ꝓbatur per ſequētia. negocia tn̄ miſerabiliū perſonarū gerere pn̄t: vt.lxxxviij.diſtin.c.j.

d ℭ Quod autē. Hec queſtio expedita eſt ſupra.xv.q.ij.in ſumma. Dicitur enim quis exercere ſecularia negocia tribus modis. Uno modo ſi aliquid ematur vt carius vendatur: et hoc non licet. De hoc tractat̄.lxxxviij. diſtin. per totum. Quandoqꝫ idem eſt ꝙ exercere cauſas ſeculares: et illud etiam nō licet clericis niſi pro certis perſonis. extra de poſtu.ca.j. Quandoqꝫ idem eſt qđ eſſe procurator rerum ſecularium ſiue adminiſtrator: nec illud licet clericis. extra ne cleri. vel mona.ca.ij. et ca.ſꝫ nec. Quandoqꝫ idē eſt quod conducere poſſeſſiones a laicis. hoc nō eſt interdictum eis quando indigent: qr hoc etiam licet monachis: vt extra de deci. dilecti.

Clerici an poſſint negocia ſecularia exercere.

preſbyteros: ſed vnum tantūmodo habebit ſacerdotem: qui eaꝫ caſte et ſyncere regat. Unde interdicimus vt nullus preſumat eccleſiā inter duos vel plures diuidere[a]: quia eccleſia Chriſti vxor ⁊ ſpōſa debet eſſe, nō ſcortum: ſicut Calixtus papa teſtatur.

Conductitijs[b] quoqꝫ preſbyteris eccleſia committi nō debet. Unde Innocen.ij.

ℭ Conductitijs pb̄ris eccleſia non committatur.

PRecipimus etiam ne conductitijs[c] preſbyteris eccleſia committatur: ſed vnaqueqꝫ eccleſia cui facultas ſuppetit, ꝓprium habeat ſacerdotem.

ℭ Queſtio.iij.

QUod autē[d] clerici ſecularium negocioꝝ procuratores eſſe non valeāt authoritate Carthagineñ. concilij primi probatur: in quo Nicolaus papa epiſcopis caſtilianis dixiſſe legitur.

Palea.

PEruenit in ſanctam ſynodum, quia de eis qui in clero connumerantur, quidam propter turpis lucri gratiam maioꝝ poſſeſſionum cōductiones ⁊ ſeculares cauſas ſuſcipiant: et ſeipſos quidem a miniſterijs ſanctis per deſidiam ſeparent: ad domos autem ſecularium cōcurrant: et ſubſtantiarum eoꝝ gubernationes auaritie cauſa ſuſcipiant. Decreuit igitur ſancta ſynodus neminē deinceps eoꝝ: hoc eſt nō ep̄m ſiue clericū aut monachū cōducere poſſeſſiones: aut miſceri ſecularib⁹ ꝓcuratiōib⁹, niſi forte q̄ legib⁹ ad minorū etatum tutelas ſiue ꝓcurationes inexcuſabiles attrahantur: aut cui ipſius ciuitatis ep̄s eccleſiaſticarū rerum cōmiſerit gubernacula: vel orphanoꝝ aut viduarū q̄ indefenſe ſunt: aut earū perſonarū q̄ maxime eccleſiaſtico indigent adminiculo propter timorem dei. Si qs vero tranſgreſſus fuerit hec ſtatuta correctioni eccleſiaſtice ſubiaceat. Item ex cōcilio Carthagiñ. primo Nicolaus epiſcopus caſtilianis † dixit.

ℭ Qui clero annexi ſunt, ſecularium poſſeſſionum procuratores non fiant.

CRedo placere ſuggeſtionem meam ſanctitati veſtre: et diſplicere vobis vt qui ſeruiunt deo: et annexi ſunt clero, accedant ad actiones[e] ſeu adminiſtratiōes[f] vel ad procurationes domoꝝ[g] ſeculariū. Gratianus epiſcopus dixit: apoſtoloꝝ ſtatuta ſunt que dicunt. Nemo militans deo: implicat ſe negocijs ſecularibus. proinde aut clerici ſint ſine actionibus domorum: aut[h] actores ſine officio clericoꝝ. Uniuerſi dixerunt: Hoc obſeruemus.

Item ex concilio Carthagineñ.iiij. ℭ De eodem.

PLacuit vt ep̄i, p̄ſbyteri et diaconi: vel quicūqꝫ clerici nō ſint ꝯductores[i] aut

C ℭ Redo. ℭ Caſus. Statutum fuit in concilio Carthaginenſi vt clerici non ſint adminiſtratores, vl' ꝓcuratores domorū ſecularium. Et hoc probat̄ authoritate apoſtoli dicētis: Nemo militans deo ⁊c̄. Ad actiones, cauſarū. Aut, pro et: et ſic vtrobiqꝫ exponas.

† Al's culiſtianus.

e ℭ Ad actiones. ſcꝫ cauſarum.

f ℭ Seu adminiſtrationes. ſcilicet rerū ſecularium.

g ℭ Domoꝝ. id eſt familias laicorum: vt procurent laicoꝝ familiam in victu.

h ℭ Aut. Nō itelligas ꝙ eis detur optio: ſꝫ iſtud aut, ponitur cōminatiue. ſic ponit̄. lxxxviij. diſtinct. conſequens. et.xlv.diſt. diſciplina. Joā.de fan.

ij.Ti. ij.a.

P ℭ Lacuit. Caſus. Statuitur in ca. iſto vt clerici non ſint conductores vectigaliū: nec procuratores domorum ſeculariū: nec aliquo modo turpi lucro inhereant. Et hoc probatur authoritate Pauli dicentis: Nemo militans ⁊c̄.

i ℭ Conductores. fiſci ſcilicet: vt ipſi preſtent tributum et vectigal, eccleſia enim non debet recipere poſ-

ſeſſiones grauatas tributꝭ: immo ſi habet, deſeret eas: vt.x.q.ij.hoc ius.§.item predium. Uel appellat hos conductores qui aliquid conducunt vt alijs carius locent. Et eſt ſi.C.locati.milites. vbi dicitꝭ ꝙ ſi alicui taliter legatum eſt vt cū filijs habitet non requiritꝭ ꝙ in quolibet momento ſit cum eis. Ad idē ff.de an.leg.l.meuia.in prin.ꝛ.§.j.ꝛ ſic etiam no.xxij.diſt. ſacroſctā.vñ ꝛ ſi ꝑ quatuor meſes ſeruiat toti⁹ anni redi tus cōſequi videtꝭ ar.ff.de an.leg.a nobis.Jo.de fan.

a ¶ Jnhoneſto.quia honeſto poſſunt: vt.xcj.diſtinc. clericus victum.

Cyprianus. ¶ Caſus. Apud furnenſem eccleſiam laici morientes in teſtamēto ſuo ſacerdotes, et diaconos ꝛ alios clericos nominabāt tutores vel curatores filiorum ſuorum.quare Cyprianus ſcribit clero et populo illius ciuitatis: dicens hoc eſſe contra ſtatuta ſanctorū patrum: et contra ea que in concilio epiſcoporum ſtatuta fuerunt. vnde precipit Cyprianus vt hoc decetero non fiat.ſi vero quis fecerit: pro eius dormitione ſacrificiū non celebretꝭ. Que autem ſequuntur vſqꝫ ad queſtionē plana ſunt.

j.Ti. ij.a.

b ¶ Tutorē. Tutelam teſtamentariam non recipient clerici: ſed legitimam poſſunt ſi volunt, ſed non cogūtur recipere eam. De hoc notaui.xvj qōe.j. generaliter, et.lxxxvj. diſtinct. peruenit.

Clerici an poſſunt eſſe tutores. ij. Ti. ij.a.

c ¶ Probauit. id eſt deuouit.

d ¶ Pro dormitione. Jd eſt morte. Nunquid ergo talis eſt excommunicat⁹? non: ſed ideo fit: qꝛ impenitens decedit. Dicunt tamen quidā hoc eſſe dictum ad terrorem: vt extra de rap.ſuper eo. et de tornea.c.j.

e Mollitijs.id eſt delitijs.

f Hi qui. Unde tūc nō poſſunt vocari in ius.ff.de in ius voc.l.ij.

g ¶ Sed die. Horis tamen interpolatis. ſic ſumitur. xxxvj.diſtinct. ſi quis vult.et.ff. de con.et de. ſi quis ita,

procuratores: neqꝫ vllo turpi vel inhoneſto [a] negocio victū querant, quia reſpicere debent ſcriptum eſſe: Nemo militans deo, implicat ſe negocijs ſecularibus.

Item ex epiſtola Cypriani ad presbyteros, et diaconos, ꝛ plebem furnenſem.

¶ Secularium negociorum procurationem clerici non ſuſcipiant.

Cyprianus presbyteris ꝛ diaconibus plebi furnenſi conſiſtentibus ſalutem. Jampudem concilio epiſcoporum eſt ſtatutum ne quis de clericis et dei miniſtris tutorem [b] ac curatorem teſtamēto ſuo nominauerit: quandoquidem ſinguli diuino ſacerdotio honorati, et in clericorū miniſterio conſtituti, non niſi altari et ſacrificijs deſeruire, ꝛ precib⁹ atqꝫ orationib⁹ vacare debeāt. Scriptum eſt eñ: Nemo militans deo, implicat ſe negocijs ſecularibus, vt poſſit placere ei cui ſe probauit [c]. qđ epī ꝛ anteceſſores noſtri religioſe cōſiderantes, ꝛ ſalubriter prouidentes cēſuerunt ne quis decedens ad tutelam vel curā clericum nominaret: ac ſi quis hoc feciſſet, non offerretꝭ pro eo, nec ſacrificium pro dormitione [d] eius celebraretꝭ: neqꝫ enim ante altare dei merentur nominari in ſacerdotum prece qui ab altari ſacerdotes et miniſtros volunt auocare.

Item ex eadem.

¶ Non licet clericis mollitijs et ſecularibus rebus obligari.

Mollitijs [e] ꝛ ſecularibus rebus, laqueiſqꝫ obligari non debent qui diuinis rebus et ſpiritualibus occupati ſunt, nec ad terrenos ꝛ ſeculares actus vacare.

Item ex eadem.

¶ Secularibus negotijs clerici non alligentur.

Hi qui [f] in eccleſia dñi ad ordinationē clericorum promouentur, in nullo ab adminiſtratione diuina auocentur, nec moleſtijs et ſecularibus negotijs alligentur: nec ab altaribus et ſacrificijs recedant: ſed die [g] noctuqꝫ celeſtibus rebus et ſpiritualibus ſeruiant.

Item vt ſupra Cyprianus.

¶ De eodem.

Sacerdotium [h] religioſe decretum et neceſſarie factum ſeruetur [i] a nobis: ſimul et ceteris fratribus detur exemplum ne quis ſacerdotes ꝛ miniſtros dei altari ei⁹ et eccleſie vacantes, ad ſeculares moleſtias deuocet. Obſeruari decetero poterit ne q̇s vltra hoc faciat circa perſonam clericorum: ſi quod factum eſt, fuerit vindicatum.

¶ Queſtio.iiij.

Quod vero [k] fulgidis, et claris veſtibus eis ornari non liceat: in.vij.ſynodo iubetꝭ, in qua ſic ſtatutum eſt.

¶ Corripiātur clerici qui vnguentis ꝛ claris veſtib⁹ et fulgidis laſciuiunt.

h Sacerdotiū. id eſt ꝯſtitutio de ſacerdotib⁹.

i ¶ Seruetꝭ. Hec ſunt verba conſtitutionis vſqꝫ ad illum locum: obſeruari.

Quod ṽo ful. ¶ Caſ⁹. Hic intitulatꝭ.iiij. queſtio: vbi queritꝭ an liceat clericis fulgidis veſtibus ornari? Et reſpondet ꝙ non ad iactantiam: et ad laudem humanam: vt infra.ca.j. ſed ſi preter corporis voluptatem clerici pulchrum habeant indumentum: dummodo ſit honeſtū: non reprobatur: vt ſupra.xlj. diſtinc.c. parſimoniam. Jn talibus enim non vſus ſed libido eſt in culpa: vt.ſ. xlj, diſtin.quiſquis.

k ¶ Quod vero. No. ꝙ vſus veſtiū non deſpicitur ſed abuſus: ſcilicet iactātia ꝛ voluptas: qꝛ in victu non refert quis, vel quid vl' ꝗtū comedat: dūmodo non guloſe ſumat: vt.xlj.diſtin. quiſquis.et.c. delicie. idem dico in veſte: vt.xlj. diſtin.parſimoniam. et hic in cap.j. Poſſunt ergo clerici ſecundum conſuetudinem regionis ꝑcioſis veſtibus vti vt cōformēt ſe moribus eorum inter quos viuunt: et ne vileſcat dignitas clericalis: argumē. lxxx.diſtinctio. epiſcopi.ſed rubeis et viridibus pannis non vtentur: omnes deſuper habebunt clauſas veſtes. extra de vita et hone.cleri.clerici.purpuram ꝛ cendatum poſſunt ferre. Nam veſtis domini purpurea fuit: nec tenet illud quod

Ueſtes ferantꝭ ſm regionis conſuetudinē.